

**ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Кафедра історії та методики навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із навчально-педагогічної роботи
Марія БОДНАР

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська біографістика

(за вибором)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ другий (магістерський)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта / Педагогіка

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта (Українська мова і література)

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА Середня освіта (Українська мова і література. Історія)

Кременець – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни *Українська біографістика (за вибором)* для другого (магістерського) рівня вищої освіти з галузі знань *01 Освіта / Педагогіка* спеціальності *014 Середня освіта (Українська мова і література)* освітньо-професійної програми *Середня освіта (Українська мова і література. Історія)*. Кременець, 2024 р. 17 с.

Укладач: **СКАКАЛЬСЬКА Ірина** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії та методики навчання.

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри історії та методики навчання. (Протокол № 1 від 01 серпня 2024 року).

Завідувач кафедри

проф. Ірина СКАКАЛЬСЬКА

1. ВСТУП

Анотація. Вибіркова навчальна дисципліна «Українська біографістика» охоплює коло теоретичних і практичних аспектів, що розглядає особливості біографічного методу. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів знань та навичок, необхідних для написання та аналізу наукових біографій. Курс охоплює вивчення теоретичних основ біографістики, зокрема визначення поняття «біографія», основні підходи та методології у написанні біографічних досліджень. Особлива увага приділяється вивченню правил написання наукової біографії, включаючи методи збору, обробки та інтерпретації біографічного матеріалу.

Дисципліна також досліджує розвиток історичної біографістики в Україні за епохами, акцентуючи увагу на ключових постатях та подіях, що вплинули на становлення української державності. В рамках курсу студенти ознайомляться з основними етапами розвитку української біографістики в іменах, починаючи від давніх часів до сучасності, а також з проблематикою сучасних біографічних досліджень.

Розкрито значення біографічних досліджень і довідкових біографічних видань як важливої частини національної гуманітарної науки та культури, що безпосередньо пов'язана з ідейними засадами життя українського суспільства, глибинною системою його цінностей, духовними запитами громадянства, які на кожному етапі історичного розвитку визначають спрямування біографічних студій, інтереси науковців і читачів біографічної літератури, формування діапазону досліджуваних історичних постатей, визначення форм і методів накопичення матеріалів. Висвітлено тенденції розвитку сучасної вітчизняної біографіки у її зв'язках із проблемами суспільно-політичного вибору України, пошуку громадянського ідеалу, дилемою вибору між елітарно-олігархічною та демократичною моделями розвитку країни.

Ключові слова: біографія, правила написання наукової біографії, розвиток історичної біографістики, українська біографістика.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, предметна спеціалізація, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>01 Освіта / Педагогіка</i>	Нормативна дисципліна	
Модулів – 2	Спеціальність <i>014 Середня освіта (Українська мова і література)</i>	Рік підготовки: 2	
		Семестр: 3	
Змістових модулів – 3			
Загальна кількість годин – 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 6	Освітньо-професійна програма <i>Середня освіта (Українська мова і література. Історія)</i>	Лекції	
		20 год.	5
		Практичні, семінарські	
		20 год.	5
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		50 год.	80
Вид контролю: залік			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання: 44% – 56 %;

для заочної форми навчання: 10% – 90%.

3. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – забезпечити здобувачів вищої освіти знаннями про ознайомлення з сучасним станом вивчення феномену біографії в культурі та соціальному бутті, а також з проблематикою біографічного підходу в сучасному гуманітарному знанні. Докладно розглядається історико-культурна трансформація феномена біографії, типи і форми біографічної традиції, варіанти біографічного підходу у міждисциплінарному знанні.

Завдання дисципліни:

- 1) визначити біографію як феномен соціокультурного буття, його історичні типи та форми;
- 2) теоретично узагальнити біографічну традицію в культурі і соціогуманітарному знанні;
- 3) проаналізувати сутність «біографічного підходу», «біографічних методів» в сучасному гуманітарному знанні на міждисциплінарному його рівні.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

- **знати:** специфічні методи біографістики, значення діяльності відомих та маловідомих політичних і громадських діячів, науковців, митців, які у своїй роботі доводили значущість їхніх напрацювань для України та українців. Розглядати феномен біографії в культурі.
- **вміти:** пояснювати предметну сферу курсу «Українська біографістика»; аналізувати етапи становлення та розвитку дисципліни; пояснити особливості вивчення національного досвіду з питань теорії і практики написання біографій; систематизувати та аналізувати біографії українських діячів.

Професійні компетентності,

на формування яких спрямована навчальна дисципліна

Інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні:

1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3).
2. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (ЗК 4).

Програмні результати навчання

1. Поширювати знання через призму національних та загальнолюдських цінностей, толерантності, адаптивності до культурного середовища (ПРН 1).
2. Демонструвати вміння вибирати та класифікувати історичну та джерельну базу з метою розкриття її інформаційного потенціалу (ПРН13).
3. Уміння аналізувати й порівнювати факти історичної дійсності та історичні процеси; оцінювати діяльність соціальних груп та історичних постатей з позиції загальнолюдських і національних цінностей; формулювати власну аргументовану позицію щодо суперечливих питань новітньої історії (ПРН14).

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Модуль 1. Теоретичні питання історичної біографістики

Тема 1. Предмет та завдання біографістики, її структура. Основні поняття і терміни

Предмет та завдання біографістики, її теоретичний та практичний рівні. Біоісторіографія, вивчає особистість історика та його творчу спадщину. Теоретична біографістика: теорія та методологія написання наукових біографій, різні жанри біографічних творів, правила роботи з різними видами джерел тощо.

Біографіка як міждисциплінарна галузь гуманітарних досліджень. Міждисциплінарні зв'язки біографістики, зокрема зі спеціальними історичними дисциплінами (просопографією, генеалогією, геральдиком, іконографією, палеографією, сфрагістиком тощо), іншими історичними галузями (регіональною історією, соціально-політичною та церковною історією, історіографією, джерелознавством), соціогуманітарними дисциплінами (біобібліографією, літературознавством, психологією, соціологією, наукознавством, культурологією тощо).

Різні види біографічних праць: ювілейні матеріали, збірники на пошану або в пам'ять про історичних осіб, некрологи, біобібліографічні довідники, мемуари, щоденники, енциклопедичні статті, генеалогічні таблиці та довідники, публіцистика, офіційні відомості та неофіційні довідки в періодичній пресі тощо.

Поняття: «наукова біографія», «літературна біографія», «біографічний факт», «біографічна ситуація», «біографічний словник», «біобібліографічний

довідник», «біографічна інформація», «біографічна інформація», «життєвий сценарій», «біограма», «інтелектуальна біографія» та інші.

Тема 2. Сучасні біографічні дослідження

Біографічні дослідження за структурою та функціональним призначенням поділяють на основні (історико-біографічні наукові праці: монографії, статті, літературний нарис, науково-популярний життєпис, автобіографія), довідково-допоміжні (некрологи, словники та покажчики, біографічні енциклопедичні статті, біобібліографічні покажчики) та суміжні (персонологічні та генеалогічно-біографічні дослідження). Класична типологізація біографій за змістом: політична, професійна (військова та ін.), інтелектуальна (діячів науки), літературна (життєписи письменників), науково-популярна (віртуальна біографія, біографічна легенда тощо), художні твори, автобіографії. Типологізація біографій за Д. Уокером: особистості, професійна, бібліографічна (творчості), ситуаційна (з врахуванням суспільно-політичних умов).

Чотири підходи до написання біографій за Джованні Леві: 1) модальний; 2) контекстуальний; 3) як порушення норм та правил поведінки; 4) герменевтичний. Відмінність наукової біографії від літературної та науково-популярної. 4 типи наукової біографії: інтелектуальна. Форми біографічних досліджень: основні (історико-біографічні статті та монографії), довідково-допоміжні (біографічні статті для словників, енциклопедій, довідників, покажчиків; некрологи, біографічні коментарі, анотовані покажчики імен до наукових праць, біобібліографія) та суміжні (генеалогічні). Окрему групу складають різноманітні за характером літописи (хроніки) життя діячів історії та культури.

Тема 3. Правила написання наукової біографії

Загальна схема написання наукової біографії. Види джерел: актові та діловодні документи (свідоцтва, формуляри, анкети, характеристики, резюме та інші офіційні матеріали), нарративні джерела (преса, автобіографії, листи, щоденники та мемуари; опубліковані і рукописні наукові праці (для дослідження творчості), словники й біобібліографічні довідники, схеми з генеалогії, просографії та інших суміжних дисциплін, живопис, фото, кіно, відео та інші візуальні джерела, блоги в соціальних мережах тощо. Визначення кола можливих біографічних джерел, специфіка дослідження різних видів. Хронологічна реконструкція життєвого шляху особи. Логічна реконструкція внутрішнього світу особи (травми дитинства, хвороби тощо). Логічна реконструкція історичних ситуацій та умов життя і діяльності особи. Оцінка особистості та діяльності біографом. Етичні аспекти написання біографій.

Методика та технологія проведення «біографічного інтерв'ю». Питання дзеркальності.

Тема 4. Опрацювання джерел для підготовки біографії

Документальні джерела як аспект біографістики. Джерела особового походження. Використання архівних та біографічних фондів як засіб вивчення персоналій. Використання теоретико-методологічних засад для дослідження персоналій. Біографічний метод та документальні джерела біографії.

Особливості джерел дослідження інтелектуальної еліти України ХХ століття. Біографії, автобіографії, наукові праці, рецензії як джерела досліджень особистостей. Тематичні зібрання наукових праць та опубліковані матеріали наукових конференцій. Періодичні видання та бібліографічні праці. Метабібліографія. Аналіз діяльності істориків за документами архівних фондів. Обмеження та типові помилки застосування методу просопографії в історичній науці. Дослідження наукових шкіл та проблемних напрямків історичних досліджень в Україні на основі документальних джерел. Матеріали особових фондів вчених-істориків та наукових й освітніх закладів. Науково-видавнича діяльність державних архівних установ. Формування збірників архівних документів інтелектуальної історії в Україні. Музейні особові архіви та колекції документів.

Тема 5. Біографістика, біоісторіографія та просопографія у системі вивчення інтелектуальної історії України

Становлення просопографії як наукового напрямку. Відмінність методів просопографічного дослідження від біографістики, біоісторіографії, генеалогії та методів соціальної історії. Важливість просопографії для вивчення соціальних груп, історичної демографії, ономастики, історії державних структур, тощо. Біоісторіографічний напрямок дослідження сучасної біографістики та його науковий потенціал

Модуль 2. Розвиток історичної біографістики за епохами

Тема 6. Історичні постаті княжої доби та періоду литовско-польської доби, козащини та Гетьманщини

Князі Русі та Галицько-Волинської держави: біографічні відомості. Дослідження та трактування діяльності. Наукові знання у працях вчених княжих часів. Іларіон. Феодосій Печерський. Нестор. Володимир Мономах. Наукові здобутки вчених: Юрій Дрогобич. Станіслав Оріховський-Роксолан. Йосип Верещинський. Юрій Немирич. Біографічні відомості в літописах.

Козацькі гетьмани: біографічні портрети. Козацькі літописи. Постать Б. Хмельницького в історичних дослідженнях.

Тема 7. Постатті України XVIII-XIX ст.

Петро Могила та створення Києво-Братської (Могилянської) колегії. Зміст і спрямованість філософських курсів професорів Києво-Могилянської академії.

Г. Сковорода як родоначальник української класичної філософії.

Тарас Шевченко і кирило-мефодіївці. Видатні історики: М. Драгоманов, В. Антонович, М. Костомаров. Представники природничої та фізико-математичних наук: В. Бессер, В. Хавкін, Й. Тимченко, М. Остроградський, І. Пулюй та ін.

Великий мандрівник і вчений М. Маклухо-Маклай.

Іван Франко, видатний поет, політичний діяч, засновник і перший голова Русько-Української Радикальної партії. Погляд на досягнення та популяризація постатті.

Ісмаїл Гаспринський, кримськотатарський просвітитель, письменник, педагог. Вивчення і дослідження біографії.

Тема 8. Видатні українці XX-XXI ст.

Українська національно-демократична революція (1917 – 1921): крізь призму дійових осіб.

Проблеми дослідження і популяризації діяльності відомих українців. Видатні вчені, винахідники, Нобелівські лауреати, герої війни, громадські діячі, письменники, музиканти, обдаровані лікарі та спортсмени. Відомі українці, які прославили нашу країну та її народ в різних куточках світу. Вони творили історію і зрештою змінили світ.

Знавці історії української культури.

Розвиток біографістики у незалежній Україні. Інститут біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Збірник наукових праць «Українська біографістика. Biographistica Ukrainica». Українське біографічне товариство. «Основи біографіки» О. Л. Валевського. «Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України» В. С. Чишка. Теоретико-методологічні праці з історичної біографістики Л. І. Буряк, І. В. Голубович, І. Я. Лосієвського, С. М. Ляшко, В. І. Менжуліна, В. І. Попіка, Т. М. Попової, О. В. Яся та ін.

Перспективи «нового біографізму» як феномену соціокультурного буття.

Модуль 3. Біографічний дискурс в контексті меморіальної культурології

Тема 9. Місця пам'яті як чинник формування біографічного дискурсу

Пам'ять культури в аспекті нарації про живих та померлих. Маргіналії біографістики: «вигадані біографії», проблема «переписування» біографій в історії культури та сьогодні, біографія як гра. Принципи візуальної

біографістики. Візуальна антропологія vs біографістика: змістовні перетини. Відео- та фото- артефакти в процесі конструювання спогадів та їх фіксації. «Виробництво пам'яті» в сучасній культурі в контексті біографістики.

Тема 10. Автобіографії та спогади

Мемуари-літописи (створені безпосередньо за подіями): щоденники, листи, записки, подорожні нотатки та ін. Мемуари-спогади (створені після деякого часу, по пам'яті): автобіографії, спогади, літературні портрети, сповіді та ін. Мемуари (спогади) як джерело біографічних досліджень.

Біографічні фальсифікації та містифікації.

Особистий щоденник – це автобіографічний документ. Віртуальні щоденники. Соціальні мережі «Facebook» та ін.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7		-	-	-	-	-
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1	9	2	2			5	9	1				8
Тема 2	9	2	2			5	9		1			8
Тема 3	9	2	2			5	9	1				8
Тема 4	9	2	2			5	9		1			8
Тема 5	9	2	2			5	9	1				8
Змістовий модуль 2.												
Тема 6	9	2	2			5	9		1			8
Тема 7	9	2	2			5	9	1				8
Тема 8	9	2	2			5	9		1			8
Змістовий модуль 3.												
Тема 9	9	2	2			5	9	1				8
Тема 10	9	2	2			5	9		1			8
Загальна кількість	90	20	20			50	90	5	5			80

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет та завдання біографістики, її структура. Основні поняття і терміни	2
2	Тема 2. Сучасні біографічні дослідження	2
3	Тема 3. Правила написання наукової біографії	2
4	Тема 4. Опрацювання джерел для підготовки біографії	2
5	Тема 5. Біографістика, біоісторіографія та просопографія у системі вивчення інтелектуальної історії України	2
6	Тема 6. Історичні постатті княжої доби та періоду литовсько-польської доби, козаччини та Гетьманщини	2
7	Тема 7. Постатті України XVIII-XIX ст.	2
8	Тема 8. Видатні українці XX-XXI ст.	2
9	Тема 9. Місця пам'яті як чинник формування біографічного дискурсу	2
10	Тема 10. Автобіографії та спогади	2
	Всього:	20

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Автобіографія як форма культури (есе).	5
2	Інтелектуальна біографія, її особливості та трансформації (реферат).	5
3	Щоденники та мемуари як біографічна форма (есе).	4
4	Біографічні довідники, словники, енциклопедії в просторі сучасної культури (реферат)	4
5	Біографічна міфологія.	4
6	Політична біографія (есе).	4
7	Біографічні довідники, словники, енциклопедії в просторі сучасної культури (реферат).	4
8	Віртуальні форми біографії (есе).	4
9	Мемуаристика, яка дозволяє пізнати біографію.	8
10	Поняття: «наукова біографія», «літературна біографія», «біографічний факт», «біографічна ситуація», «біографічний	8

	словник», «біобібліографічний довідник», «біографічна інформація», «біографічна інформація», «життєвий сценарій», «біограма», «інтелектуальна біографія».	
	Всього:	50

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

1. Огляд публікацій із проблематики української біографістики обсягом 3–4 стор. А 4.

2.

1. Предмет та завдання історичної біографістики, її структура.

2. Основні терміни історичної біографістики.

3. Міждисциплінарні зв'язки історичної біографістики.

4. Види біографічних праць.

5. Загальна схема написання наукової біографії.

6. Специфіка дослідження різних видів біографічних джерел.

7. Хронологічна реконструкція життєвого шляху особи.

8. Методика та технологія проведення «біографічного інтерв'ю». Питання дзеркальності.

9. Дослідження біографій в контексті «філософії життя» (Ф. Ніцше, В. Дільтей, Г. Зіммель).

10. Контексти біографічного світу Лесі Українки: погляд з XXI століття

11. Роль історії повсякденності у біографістиці.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Програмою курсу передбачається обов'язкове індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке виконується на основі засвоєння певного змістового модулю або змісту навчального курсу в цілому. Основна мета такого завдання полягає у систематизації, закріпленні, поглибленні теоретичних знань із курсу та застосування їх при вирішенні конкретних дослідницьких задач.

Робота повинна містити план, обґрунтування вибору теми, послідовно-логічний виклад матеріалу, концептуальні висновки і список використаної літератури. Орієнтовний обсяг такої роботи – від 5 до 10 сторінок. Ступінь оригінальності тексту не менше 75 %.

ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

ІНДЗ оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- 4) обґрунтованість висновків;
- 5) використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- 6) можлива наявність конкретних пропозицій;
- 7) якість оформлення.

Оцінювання індивідуальних завдань проводять за 4 (15 балів)-бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1	2	3	4
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	10-15 балів
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	5-10 балів
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків та недостовірної інформації.	D	0-5 балів
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії. Відсутня термінологія.	E	
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	0 балів
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінари, індивідуальні науково-дослідні завдання; пояснювально-ілюстративні, проблемні та частково-пошукові методи з використанням аудіовізуальних засобів, спеціалізованого програмного забезпечення освітнього процесу, електронних бібліотек та архівів, онлайн-енциклопедій, словників і баз даних.

Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Самостійна робота (розв'язання задач, виконання завдань); індивідуальна науково-дослідна робота (завдання) здобувачів вищої освіти; інтерактивні методи тощо.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання, оцінка самостійної та індивідуальної роботи, залік.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
66–74	D	задовільно	
60–65	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Конспекти лекцій, розробки семінарських завдань, завдання для самостійної та індивідуальної роботи.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Ляшко С. М. Українські біографічні довідкові видання: ХІХ–ХХ ст.: історичні та теоретико-методичні засади. Запоріжжя, 2010. 286 с.
2. Менжулін В. І. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія» ; Аграр Медіа груп, 2010. 455 с.
3. Попик В. І., Буряк Л. І., Міщук С. М. та ін. Історична біографіка в Україні: проблеми, завдання і перспективи розвитку досліджень, видавничої та інформаційної роботи. Київ : Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2019. 364 с.
4. Демуз І.О. Біографічні дослідження: методологічні засади вивчення наукової термінології. *Історія науки та біографія*. 2020. № 4. С. 1–14.
5. Лісовська-Мускеєва Н. Пізнавальний потенціал біографічного методу. *Соціологічні студії*. № 2. 2013.

Додаткова література

- Ігнатович В. Про філософів, вчених, винахідників. Київ, 2020.
- Попик В. І. Biography – біографіка – біографістика – біобібліографія: понятійний арсенал історико-біографічних досліджень. *Український історичний журнал*. 2015. № 3. С. 122–136.
- Чишко В.С. Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України. Київ : БМТ, 1996. 239 с.
- Попик В. І. Українська біографістика на зламі століть: зміна дослідницьких парадигм. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2011. Вип. 31. С. 443–460.
- Розман І. І. Педагогічна біографістика: навч. посіб. Ужгород: РІК-У, 2020. 188 с.
- Голубович І. В., Менжулін В. І Біографічний метод. Велика українська

енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/>

Стамбол І. Українська біографістика: симптоми постколоніальності. 2022.

URL: <https://tyzhden.ua/ukrainska-biografistyka-symptomy-postkolonialnosti/>

Нові підходи до історіописання / За ред. Пітера Берка. К., 2013. 368 с.

Ніколаєнко В. І. та ін. Історія України: Бібліографічний довідник. Х.: НТУ «ХП», 2007. 158 с.

Колінгвуд Р. Дж. Ідея історії / пер. з англ. К., 1996. 615 с.

Mykulanynets L. M. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ БІОГРАФІЇ МИТЦЯ. *Музичне мистецтво і культура*, 1(33), (2022). 59-68. <https://doi.org/https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-33-1-5>

DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2021-33-1-5>

Ляшко С. М. Поняття «наукова біографія» у теорії та практиці історико-біографічних досліджень. *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica*: зб. наук. праць / відп. ред.: В. С. Чишко, В. І. Попик ; НАН України, Ін-т біографічних досліджень. Київ: Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2013. Вип.10. С. 25–47.

Попик В. Світоглядні засади розвитку української біографістики та формування національних ресурсів біографічної інформації ХХІ ст. *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica*: зб. наук. праць. Вип. 4. 2008.

Самі про себе: автобіографії українських митців 1920-х років / упоряд. Р. Мовчан. Київ: Кліо, 2015. 640 с.

Рудяченко О. Юрій Дрогобич. Аскет від науки. URL:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2869423-urij-drogobic-1-asket-vid-nauki.html>

Списки підготовлено за виданнями: Києво-Могилянська академія в іменах, ХVІІ–ХVІІІ ст. / В.С. Брюховецький (ред.), З.І. Хижняк (упоряд.). Енциклопедичне вид. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2001. 736 с.

Мицик Ю. А. Петро Могила. К.: Поліграфічна дільниця Ін-ту укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2014. 399 с.

Тягліна Ю. Михайло Грушевський. Харків, 2018.

Шелест Петро Справжній суд історії ще попереду: спогади, щоденники, документи, матеріали / В. К. Баран (упоряд.). К., 2003.

Стадніченко О. О. «Спогади» Дмитра Павличка: автобіографія чи документ епохи. *«Нефікційна література: статус, еволюція, рецепція, поетика від давнини до сучасності»* Луцьк: Східноєвропейський національний університет, 2018. С. 45-47.

Українська культура в іменах. Довідник. [для студ. усіх спеціальн.] / О.О. Петутіна, Н. В. Вандишева-Ребро, О. В. Голозубов [та ін.]. Харків: НТУ «ХП», 2017. 303 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Бібліотека КОГПА ім. Тараса Шевченка (книжковий фонд).

Бібліотека кафедри історії та методики навчання КОГПА ім.Тараса Шевченка.

Кременецька міська бібліотека ім. Ю. Словацького.

Вебсайт Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Електронна бібліотека Ін-ту історії України НАН України. URL: <http://resource.history.org.ua/>

Електронна бібліотека «Чтиво». URL: <http://www.chtyvo.org.ua>

Електронна бібліотека «Культура України». URL: <https://elib.nlu.org.ua>

Інститут біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/578>

Історія науки і біографістика URL: <http://inb.dnsgb.com.ua>

Бібліотека «Діаспоріана» URL: <http://diasporiana.org.ua/>